

РОЗДІЛ 3

ІНОВАЦІЇ В ТУРИСТСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Ю. О. Бережна, Я. О. Покутня, М. Ю. Троян

*Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка*

АНАЛІЗ ГАЛУЗІ МЕДИЧНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

В роботі проведено аналіз галузі медичного туризму в Україні. Визначено поняття медичного туризму, місце України як країни, що приймає іноземних туристів пацієнтів, досліджено ринок медичного туризму в Україні, найбільш популярні послуги медичного туризму в Україні, наведено розподіл туристичних потоків за видами популярних медичних послуг в Україні, проаналізовано головні переваги лікування в Україні.

Ключові слова: *медичний туризм, оздоровлення, послуги медичного туризму.*

The paper analyzes the field of medical tourism in Ukraine. The concept of medical tourism is defined, the place of Ukraine as a country that receives foreign tourist patients, the market of medical tourism in Ukraine, the most popular medical tourism services in Ukraine, the distribution of tourist flows by types of popular medical services in Ukraine is given, the main advantages of treatment in Ukraine are analyzed.

Keywords: *medical tourism, health improvement, medical tourism services.*

Сучасна економічна ситуація в високорозвинених країнах світу призводить до того, що пацієнти з цих країн надають перевагу лікуванню в інших країнах. Однією з таких країн є й Україна, як країна, що приймає в'їзні потоки медичних туристів. На сьогодні вона вже зайняла певну нішу на ринку. За ціновою політикою та послугами українські клініки конкурують насамперед із клініками країн Прибалтики (Литви, Латвії, Естонії). Проте ринку медичного туризму притаманні постійні зміни, і для досягнення успіху, необхідно здійснювати його постійний моніторинг і аналіз галузі.

Відповідно до ст.4. Закону України «Про туризм» від 15 вересня 1995 р. № 324/95-ВР до міжнародного туризму належить в'їзний туризм – подорожі в межах України осіб, які постійно не проживають на її території [1]. Залежно від категорій осіб, які здійснюють туристичні подорожі (поїздки, відвідування), їх цілей, об'єктів чи інших ознак виділяють такий вид туризму, як лікувально-оздоровчий.

До України на сьогодні найбільша кількість пацієнтів прибуває з країн Європи, арабських країн, Ізраїлю та Китаю (рис. 1) [2].

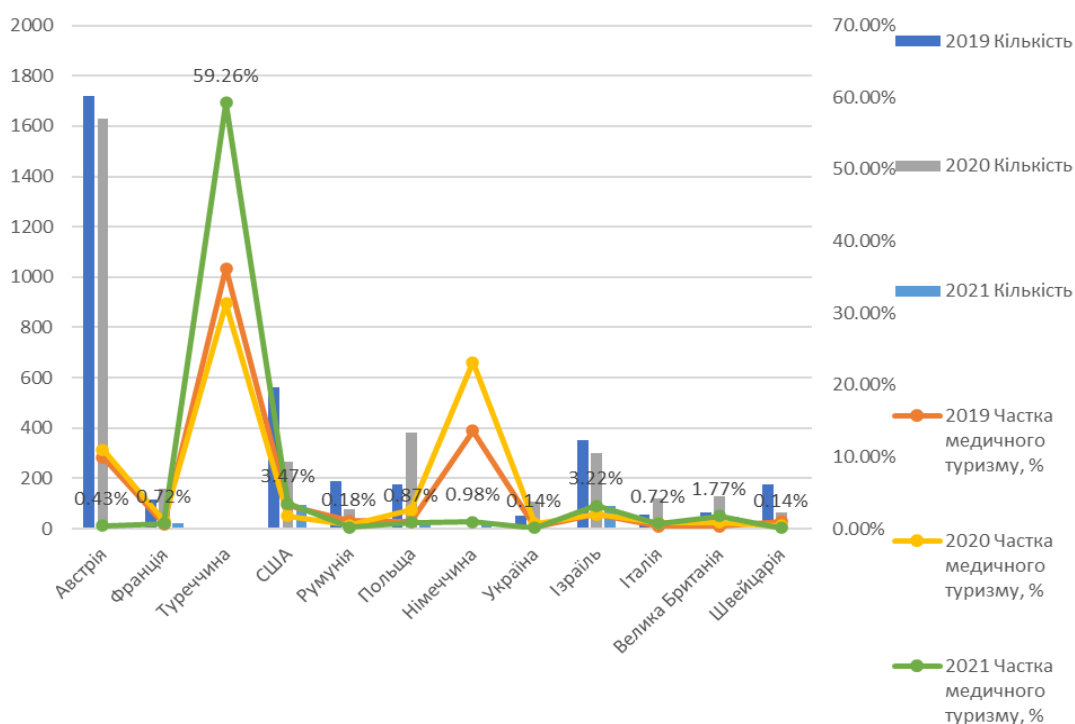

Рис. 1. Місце України на ринку медичного туризму 2019-2021 рр. [2]

У зв'язку з військовими діями в Україні та відсутністю авіасполучення між Україною та іншими країнами світу, лікарні, які орієнтовані переважно на зарубіжних пацієнтів, зараз змушені здійснювати термінове перепрофілювання.

До України медичні туристи приїжджають для отримання медичних послуг в таких галузях медицини, як репродуктивні технології; застосування в лікувальних процесах стовбурових клітин; стоматологія; естетична медицина тощо.

Ринок медичного туризму в Україні розвинений переважно у великих містах та туристичних дестинаціях з унікальними природними ресурсами; більшість спеціалізованих медичних центрів розташовані в Києві, Харкові, Львові, Одесі та Дніпрі. У Західній Україні цей ринок активний на курортах Торкавець, Моршин, Східниця та Буковель.

Центри медичного туризму в Україні умовно поділяються на два типи:

- спеціалізовані медичні центри;
- курортні медичні заклади, в тому числі готелі оздоровчого спрямування Resort and SPA.

Для першого типу характерне розміщення у великих містах. Важливою складовою таких комплексів є наявність постійних клієнтів. Тому велике значення надається репутації медичного закладу, підбору медичних програм та правильному позиціонуванню на ринку. До того ж тут намагаються утримати клієнта, пропонуючи клубні карти або знижки.

Для другого типу характерне розміщення у туристичних регіонах із розвиненим зеленим чи оздоровчим туризмом. Як і вся індустрія медичного туризму, курортні медичні центри шукають шляхів задовольнити бажання мандрівників. Тому тут можуть пропонувати різноманітні процедури, включаючи «родзинки», що властиві регіону (наприклад, грязьові процедури або радонові ванни). На відміну від спеціалізованих медичних центрів, відвідування яких є цілеспрямованим, в курортних центрах оздоровчі та лікувальні процедури йдуть як додаток до проживання, тому деякі послуги можуть входити у вартість (відвідування лазні або сауни). До того ж таким центрам простіше залучити клієнтів: пропонуючи безкоштовну сауну, існує велика ймовірність, що клієнт додатково захоче купити масаж або пілінг. Також, люди у поїзді охоче витрачають гроші на додаткові Wellness та SPA-послуги.

Найбільш популярними та затребуваними послугами, які можуть отримати українці чи іноземні громадяни в Україні, є [1]:

- репродуктивна медицина;
- стоматологія;
- офтальмологія;
- кардіологія;
- естетична медицина;
- косметологія;
- пластична хірургія;
- санаторно-курортне лікування;
- клітинна інженерія;
- можливість використання банку пуповинної крові;
- лікування безпліддя (рис. 2).

Головними перевагами лікування в Україні є [1]:

- Ціни на послуги значно нижчі від цін в інших європейських країнах;
- Наявність сучасного обладнання, що повністю відповідає всім світовим стандартам;

- Наявність висококваліфікованих спеціалістів; Наявність комфортних санаторіїв та оздоровчих курортів для лікування та рекреації;
- Психотерапевтична підтримка;
- Розвинена готельна та туристична інфраструктури;
- Наявність мінеральних джерел та лікувальних грязей;
- Різноманітність історичних пам'яток;
- Гостинність та високий рівень сервісу.

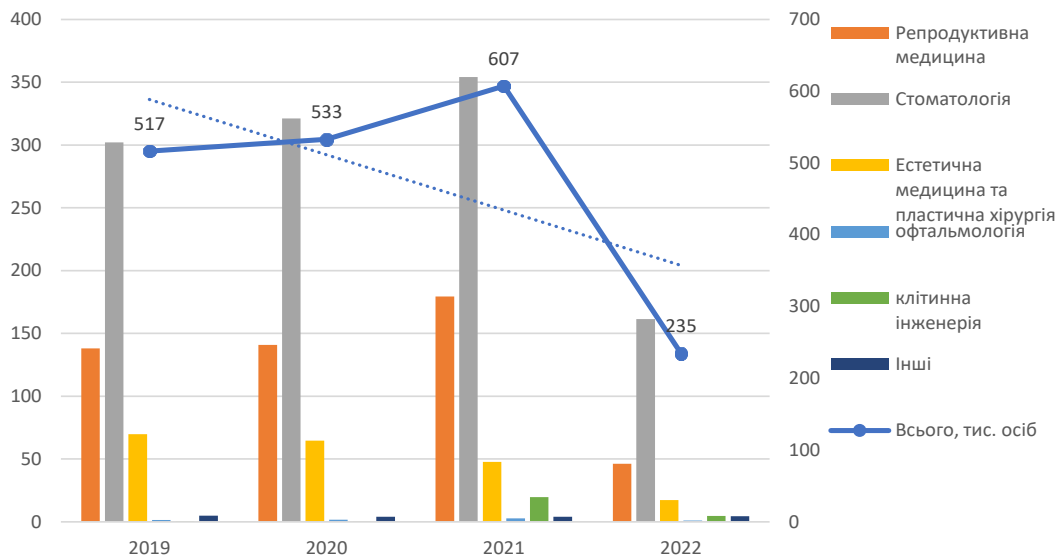

Рис. 2. Розподіл туристичних потоків за видами популярних медичних послуг в Україні, тис. осіб [1]

Протягом 2021 року, за даними Української асоціації медичного туризму [3], більше 65 000 іноземних пацієнтів відвідали Україну з метою отримання медичних послуг. Середній чек становив 2,8 тис. дол. США на одну особу, що свідчить про високу прибутковість медичного туризму. А оскільки з них було сплачено податки, вигода для держави очевидна. Оскільки одним з етапів медичної реформи в Україні є переведення лікарень на самоокупність, тому для них вигідним стає залучення на лікування саме іноземних пацієнтів. В умовах грамотного керівництва великі державні лікарні зможуть конкурувати з приватним сектором за медичних туристів.

Таким чином, медичний туризм в Україні має всі передумови для активного розвитку. З'являються нові цікаві тенденції, що стосуються як в'їзного, і виїзного медичного туризму. Наша країна залишається перспективним регіоном для розвитку галузі охорони здоров'я.

В роботі проведено аналіз галузі медичного туризму в Україні. Визначено поняття медичного туризму, місце України як країни, що приймає іноземних туристів пацієнтів, досліджено ринок медичного туризму в Україні, найбільш популярні послуги медичного туризму в Україні, наведено розподіл туристичних потоків за видами популярних медичних послуг в Україні, проаналізовано головні переваги лікування в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гапоненко Г. І., Євтушенко О. В., Шамара І. М. Сучасні тенденції та шляхи подальшого розвитку ринку медичного туризму в Україні. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. 2022. № 15. С. 81–92. DOI: <https://doi.org/10.26565/2310-9513-2022-15-09>
2. Calderwood L. U., Soshkin M. The Travel & Tourism Competitiveness Report 2019. Geneva : World Economic Forum's, 2019. URL: https://report-files.weforum.org/docs/WEF_TTCR_2019.pdf
3. Exploring Health Tourism – Executive Summary. Madrid : World Tourism Organization and European Travel Commission, UNWTO, 2021. DOI: <https://doi.org/10.18111/9789284420308>